

BA–záróvizsga (BNT 5999)
2024. június
Nyelvtudományi témakörök és tételek

1. A jelenkori német nyelv hangrendszere és prozódiai elmei

1. A A mai német nyelv hangállománya

Ajánlott irodalom:

Uzonyi Pál (1998): *Phonetik und Phonologie des Deutschen*. Budapest: Akadémiai, 7–37.

1. B A standard német nyelv szupraszegmentális tulajdonságai

Ajánlott irodalom:

Uzonyi Pál (1998): *Phonetik und Phonologie des Deutschen*. Budapest: Akadémiai, 38–53.

2. A német ige nyelvtani kategóriái

2. A A német igeidők és igemódok rendszere

Ajánlott irodalom:

Heinold, Simone (2015): *Tempus, Modus und Aspekt im Deutschen*. Ein Studienbuch. Tübingen: Narr, 77–115, 127–164.

2. B A cselekvő és szenvedő igenem

Ajánlott irodalom:

Ágel, Vilmos (1996): Was gibt's Neues übers Passiv? Funktion, Typen, Bildung. In: DUFU 11/II, 76–87.

[Online:

<https://kobra.uni-kassel.de/bitstream/handle/123456789/12776/AgelPassivFunktionTypenBildung.pdf?sequence=3&isAllowed=y> (11.11.2023)]

Ágel, Vilmos (1996): Passiv und kein Ende: Rezipientenpassive. In: DufU III, 48–62.

[Online:

<https://kobra.uni-kassel.de/themes/Mirage2/scripts/mozilla-pdf.js/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/123456789/12779/AgelPassivUndKeinEndeRezipientenpassive.pdf?sequence=4&isAllowed=y#pagemode=thumbs> (11.11.2023)]

<https://grammis.ids-mannheim.de/systematische-grammatik/928> (11.11.2023)

<https://grammis.ids-mannheim.de/systematische-grammatik/1195> (11.11.2023)

<https://grammis.ids-mannheim.de/systematische-grammatik/1189> (11.11.2023)

<https://grammis.ids-mannheim.de/systematische-grammatik/929> (11.11.2023)

<https://grammis.ids-mannheim.de/systematische-grammatik/1108> (11.11.2023)

<https://grammis.ids-mannheim.de/systematische-grammatik/1159> (11.11.2023)

3. A német főnévi csoport

3. A A német főnév neme, száma, esete

Ajánlott irodalom:

Szatmári, Petra (2011): *Morphologie 3. Das Nomen*. Szombathely: Savaria University Press, 6–51.

[Online: https://nanopdf.com/download/petra-szatmari_pdf (11.11.2023)]

3. B A főnévi csoport szófajai és felépítése. Ragozás a főnévi csoportban

Ajánlott irodalom:

Thieroff, Rolf / Vogel, Petra (2012): Flexion. 2., akt. Aufl. Heidelberg: Winter. 52–80.
Ágel, Vilmos (1997): Nominalphrase und –flexion I: Probleme und Entwicklungstendenzen. In: DufU II, 55–70.

[Online: https://kobra.uni-kassel.de/themes/Mirage2/scripts/mozilla-pdf.js/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/123456789/12777/AgelNominalphraseUnd_flexion_I.pdf?sequence=4&isAllowed=y#pagemode=thumbs (11.11.2023)]

Ágel, Vilmos (1997): Nominalphrase und –flexion II: Lösungsvorschläge. In: DufU III, 63–85.

[Online: https://kobra.uni-kassel.de/bitstream/handle/123456789/12559/%C3%81gelNominalphraseUnd_flexion_II.pdf?sequence=4 (11.11.2023)]

4. A szóalkotás a mai német nyelvben

4. A szóalkotás típusai. A szóösszetétel (Komposition)

Ajánlott irodalom:

Donalies, Elke (2011): Basiswissen Deutsche Wortbildung. 2., überarb. Aufl. Tübingen / Basel: Francke, 31–73.

4. B A szóképzés (Derivation) és egyéb szóalkotási módok

Ajánlott irodalom:

Donalies, Elke (2011): Basiswissen Deutsche Wortbildung. 2., überarb. Aufl. Tübingen / Basel: Francke, 25–27, 73–111.

5. Mondattani elméletek: mondatok elemzése és osztályozása

5. A A mondatelemzés felszíni tesztjei (operationale Verfahren) és a mondatrészek (Satzglieder, Satzgliedfunktionen)

Ajánlott irodalom:

Dürscheid, Christa (2012): Syntax. Grundlagen und Theorien. 6., aktual. Aufl. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 46–54.

DUDEN (1984): Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 4., völlig neu bearb. u. erw. Aufl. hrsg. von Günther Drosdowski [=Der Duden Bd. 4]. Mannheim / Wien / Zürich: Dudenverlag, 569–584.

Pittner, Karin / Berman, Judith (2010): Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch. 4., aktual. Aufl. Tübingen: Narr / Francke / Attempto, 35–42.

Dürscheid, Christa (2012): Syntax. Grundlagen und Theorien. 6., aktual. Aufl. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 31–45.

5. B A mondat fogalma és a mondatok osztályozásának lehetőségei

Ajánlott irodalom:

Dürscheid, Christa (2012): Syntax. Grundlagen und Theorien. 6., aktual. Aufl. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 55–66.

Pittner, Karin / Berman, Judith (2010): Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch. 4., aktual. Aufl. Tübingen: Narr / Francke / Attempto, 96–116.

6. Mondattani elméletek: a valencia–elmélet

6. A Dependencia és valencia, a valencia–elméletről általában

Ajánlott irodalom:

Pelz, Heidrun (1999): Linguistik: eine Einführung. 4. Aufl. Hamburg: Hoffmann & Campe, 158–167.

Ágel, Vilmos (2000): Valenztheorie. Tübingen: Narr. 105–109.

Pittner, Karin / Berman, Judith (2010): Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch. 4., aktual. Aufl. Tübingen: Narr / Francke / Attempto, 43–54.

6. B Az ige valenciájának sajátos esetei: valenciaszintek, valenciatípusok, valenciális viszonyok

Ajánlott irodalom:

László, Sarolta (1988): Mikroebene. In: Mrazovic, Pavica / Teubert, Wolfgang (Hg.): Valenzen im Kontrast. Ulrich Engel zum 60. Geburtstag. Heidelberg: Groos. 218–233.

Pittner, Karin / Berman, Judith (2010): Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch. 4., aktual. Aufl. Tübingen: Narr / Francke / Attempto, 54–67.

Dürscheid, Christa (2012): Syntax. Grundlagen und Theorien. 6., aktual. Aufl. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 106–120.

Ágel, Vilmos (2000): Valenztheorie. Tübingen: Narr. 167–197.

7. A lexikális jelentés és a jelentéskapcsolatok fajtái

7. A A jelentés fogalma és a jelentéselméletek

Ajánlott irodalom:

Knipf–Komlósi, Elisabeth / V. Rada, Roberta / Bernáth, Csilla (Hg.) (2006): Aspekte des deutschen Wortschatzes. Ausgewählte Fragen zum Wortschatz und Stil. Budapest: Bölcsész Konzorcium, 137–150, 128–135.

[Online: http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Germanisztika/39Knipf/2007-01-02-hefop_knip-rada-bernath.pdf (11.11.2023)]

Schippan, Thea (²2002): Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 144–187.

7. B Szintagmatikus és paradigmatisz jelentéskapcsolatok, szómezők

Ajánlott irodalom:

Knipf–Komlósi, Elisabeth / V. Rada, Roberta / Bernáth, Csilla (Hg.) (2006): Aspekte des deutschen Wortschatzes. Ausgewählte Fragen zum Wortschatz und Stil. Budapest: Bölcsész Konzorcium, 152–177.

[Online: http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Germanisztika/39Knipf/2007-01-02-hefop_knip-rada-bernath.pdf (11.11.2023)]

Schippan, Thea (²2002): Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 160–170, 196–227.

8. Nyelvi változások a szókészletben

8. A A nyelvi változások okai és a jelentésváltozás

Ajánlott irodalom:

Schippan, Thea (²2002): Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 240–243, 250–261.

Keller, Rudi (2008): Ist die deutsche Sprache vom Verfall bedroht?

[Online: www.hempen-verlag.de/productattachments/index/download?id=17 (11.11.2023)]

8. B Változások a szókészletben (neologizmusok, archaizmusok és idegen eredetű szavak)

Ajánlott irodalom:

Schippan, Thea (2002): Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Niemeyer, 143–250, 261–267.

9. A mai német nyelv változatai

9. A A német nyelv mediális változatai: a beszélt és az írott nyelv

Ajánlott irodalom:

Sinner, Carsten (2014): Varietätenlinguistik. Eine Einführung. Tübingen: Narr. 209–239.

9. B A csoportnyelvek

Ajánlott irodalom:

König, Werner (2001): dtv–Atlas deutsche Sprache. 133–136.

Sinner, Carsten (2014): Varietätenlinguistik. Eine Einführung. Tübingen: Narr. 136–184.

10. A német nyelv regionális tagolódása

10. A A német nyelv nyelvjárásai

Ajánlott irodalom:

König, Werner (2001): dtv–Atlas deutsche Sprache. 139–145, 230–232.

Niebaum, Hermann/ Macha, Jürgen (1999): Einführung in die Dialektologie des Deutschen. Tübingen: Niemeyer, 1–10, 80–85.

Sinner, Carsten (2014): Varietätenlinguistik. Eine Einführung. Tübingen: Narr, 96–102.

10. B A német nyelv állami változatai

Ajánlott irodalom:

Ammon, Ulrich et al. (2004): Variantenwörterbuch des Deutschen. Die Standardsprache in Österreich, der Schweiz und Deutschland sowie in Liechtenstein, Luxemburg, Ostbelgien und Südtirol. Berlin–New York: Walter de Gruyter. XXXI–L.

König, Werner (2001): dtv–Atlas deutsche Sprache. 136–137.

Sinner, Carsten (2014): Varietätenlinguistik. Eine Einführung. Tübingen: Narr, 102–111.

Modul II. (Nyelvészet)

11. Szövegnyelvészet és pragmatika

11. A A pragmatika tárgya: jelentés és értelem (Bedeutung und Sinn).

Ajánlott irodalom:

Pafel, Jürgen (2002): Pragmatik. In: Meibauer, Jörg (Hg.): Einführung in die germanistische Linguistik. Stuttgart: Metzler, 208–212.

Meibauer, Jörg (2001): Pragmatik. Eine Einführung. Tübingen: Stauffenburg, 24–43.

[Online: <https://d-nb.info/960839658/04> (11.11.2023)]

11. B A szöveg fogalma és a szövegszerűség ismérvei

Ajánlott irodalom:

Janich, Nina (2008): Textlinguistik. 15 Einführungen. Tübingen: Narr, 15–34.

[Online:

https://books.google.hu/books?id=O-J2zSFWpE8C&hl=hu&source=gbs_ViewAPI&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (11.11.2023)]

12. Frazeológia

12. A A frazeológia alapfogalmai

Ajánlott irodalom:

Burger, Harald (2015): Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt, 11–29.

12. B A frazémák főbb fajtái

Ajánlott irodalom:

Burger, Harald (2015): Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt, 30–53.